

11 februari 2026 Statencommissie Landelijk Gebied
Inspreektekst Herziening Regionaal Waterprogramma
Nienke Schuil

Voorzitter, dank u wel. Ik spreek in mede namens Natuurmonumenten, Zuid-Hollands Landschap en IVN Natuureducatie. De herziening van het Regionaal Waterprogramma komt op een kantelpunt. Dat erkent het college zelf ook. De analyse is helder: een groot deel van ons grond- en oppervlaktewater voldoet niet aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water. Chemische belasting is structureel, en bestaande maatregelen zijn onvoldoende gebleken.

Die eerlijkheid waarderen wij. Maar analyse alleen is niet genoeg. De vraag waar het vandaag om draait is. Durven we nu ook de keuzes te maken die daarbij horen? Wat de NMZH betreft is dit het moment om de herziening niet te laten verzanden in nóg een zorgvuldig proces, maar haar expliciet te richten op doelbereik en effectiviteit. Laten wij vooral concrete maatregelen f=gaan nemen. Onze eerste oproep aan u is daarom. Maak waterkwaliteit daadwerkelijk leidend in provinciale besluitvorming. Niet als zwaarwegend belang, maar als randvoorwaarde. Als ontwikkelingen het behalen van KRW-doelen aantoonbaar belemmeren, dan moeten ze worden aangepast, begrensd of geweigerd. Alleen dan wordt “water en bodem sturend” en meer dan een intentieverklaring.

Ten tweede. Vertaal de analyse naar afdwingbare voortgang. Leg meetbare provinciale doelen vast, met tussentijdse ijkmomenten richting 2027 en 2033. En verbind daar consequenties aan. Monitoring moet geen terugblik zijn, maar een leermoment én een stuurinstrument. Ten derde. Zet provinciale bevoegdheden actief in. De provincie hééft instrumenten – ruimtelijke sturing, functietoedeling, de Omgevingsverordening. Niet handelen is hier geen neutrale keuze, maar vergroot het risico op blijvende normoverschrijding en juridische kwetsbaarheid.

Daar hoort ook bij. Vergunningverlening, toezicht en handhaving als kerninstrument. Juist waar normen structureel worden overschreden. Zonder consequente handhaving blijft beleid te vrijblijvend en blijkt elke keer dat verbeteringen maar moeilijk zijn te bereiken. Daarnaast vragen wij u om meer samenwerking met waterschappen te organiseren als gezamenlijke sturing, met gezamenlijke prioriteiten, probleemstoffen en gebieden. Maar ook met een gezamenlijke verantwoording richting uw Staten.

Tot slot. Verbind waterkwaliteit expliciet met drinkwaterbeschikbaarheid en droogte. Schoon water, voldoende water en veilig drinkwater zijn geen losse dossiers, maar één samenhangend systeem. Dat vraagt om keuzes bij schaarste, en om het voorzorgsbeginsel bij PFAS en andere opkomende stoffen.

Voorzitter,

Deze herziening bevat alle bouwstenen. Wat nu nodig is, zijn bestuurlijke keuzes. Provinciale Staten hebben daarin een sleutelrol. Maak van dit Regionaal Waterprogramma het kantelpunt naar schoon en gezond water in Zuid-Holland.

Dank u wel.